

Alexander Naboka, Ph.D. in History, Associate Professor, Lugansk Taras Shevchenko National University Ukraine.

THE BEGINNING OF THE FORMATION OF THE CONCEPTUAL FOUNDATIONS OF THE US FOREIGN POLICY: THE WASHINGTON DIPLOMACY IN JAPAN IN 50 – 60TH OF THE XIX CENTURY

***Abstract.** The article presents the process of the conceptual foundations of the modern American foreign policy, which, in the author's opinion, was proceeding in the middle of the XIX century in Japan. After the Commodore M. Perry had opened the country for a trade with Western countries in 1854, the USA, for some time, tried to use it as their own protectorate. However, very soon, under the pressure of the domestic circumstances, in particular the Civil war between the South and the North, Washington was forced to change the strategy of the Japanese policy. The policy of the active cooperation with other Great Powers and the development of the conduct of business rules were taken. The author of the change of US policy in East Asia became Secretary of State William Seward. He has made retirement a supporter of the old course – US Ambassador to Japan – T. Harris and appointed to his position his friend and supporter of Robert Pruyn. Pruyn became supporter of rapprochement with Britain. The new geopolitical union finally took shape in the struggle against anti-Western movement in Japan in the mid XIX century. In alliance with other great powers, the US and the UK managed to defeat supporters of closing the country to foreign trade.*

***Key words:** USA, Japan, W. Seward, T. Harris, the Convention of 1864.*

УДК 327.8 (7+5-12)

<http://doi.org/10.17721/2521-1706.2016.02.141-148>

Інна Підберезних,
кандидат історичних наук, доцент,
Чорноморський державний університет
імені Петра Могили

**РЕАЛІЗАЦІЯ ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНОЇ СТРАТЕГІЇ
СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ АМЕРИКИ ЩОДО
КРАЇН ПІВДЕННО-СХІДНОЇ АЗІЇ**

***Анотація.** У статті зроблена спроба розглянути та піддати аналізу реалізацію зовнішньополітичної стратегії Америки щодо Асоціації держав Південно-Східної Азії, висвітлити геополітичні відносини США та АСЕАН, дослідити основні тенденції розвитку політико-економічних зв'язків та міжнародної безпеки в зазначеному регіоні. Дослідження присвячене висвітленню проявів політики, дипломатії другої адміністрації президента США Барака Обами щодо країн Південно-Східної Азії та визначено перспективи подальшого співробітництва. Автором досліджуються процеси взаємовпливів регіональної та глобальної міждержавної взаємодії. Доведена значна роль США у взаєминах і регіональній безпеці країн Південно-Східної Азії. В результаті проведеного аналізу виділено ряд питань, які залишаються предметом прогнозування та розроблення фахівцями в галузі історії та міжнародних відносин. Науково аргументовано, що стратегії хеджування від США є відносними. Для держав Південно-Східної Азії роль США має вирішальне значення і тільки від них залежить, чи зможуть ці країни ввести в дію свої стратегії. Стратегії є значною прагматичною альтернативою, включають в себе ряд заходів, спрямованих на запобігання і протиставлення дестабілізуючих владу. Якщо Вашингтон захоче підтримати їх, то це допоможе найбільш ефективно зосередитися на дипломатичних і економічних аспектах в розширенні його впливу на ці регіони.*

***Ключові слова:** АСЕАН, АТР, зовнішньополітична стратегія, національні інтереси, регіональний вплив, США.*

«Америка розвертається в бік Азії. На це вказує присутність Барака Обама на саміті Асоціації держав Південно-Східної Азії (ASEAN)... США намагаються повернути назад процес ослаблення своїх позицій у Південно-Східній Азії» досить влучно зазначив В. Каспрук зважаючи на те, що до 2011 року відносини не те що не були гладкими, а знаходили свої «камені спотикання» [9].

Виділяючи основні думки серед дослідників політичних відносин між Вашингтоном та АСЕАН, можна визначити три течії: по-перше, США змушені приділяти увагу країнам ПСА через те, що їх бурхливий економічний розвиток змушує американців зважати на інтереси цих країн; по-друге, піднесення Китаю спонукає США шукати нових союзників у близькому до КНР регіону, щоб ті мали можливість скласти конкуренцію комуністам. Це яскраво відображається на підтримці Джорджем Бушем та Бараком Обамою Філіппін, у їхніх територіальних суперечок з Китаєм. Також можна віднести всебічну підтримку Таїланду, як суперника китайських прибічників, Лаосу та Камбоджі. Окрім цього слід згадати про інвестиції США в країни регіону. Вони склали 157 млрд. доларів, що в тричі менше їх інвестицій в Китай та в 16 разів менше ніж у Індію; по-третє, намагання США завоювати швидкозростаючі ринки, скласти конкуренцію трьом найбільшим суперникам у регіоні КНР, Японії та Індії [1, с. 158].

Ураховуючи важливість вивчення усього спектру проблем, пов'язаних з країнами ПСА, розвиток міжнародних відносин США з ПСА викликало науковий інтерес зарубіжних (англомовних) [12-21] і «слов'яномовних» дослідників [1-11]. Однак, у вітчизняній науці узагальнюючої праці, яка б з'ясувала усі аспекти розвитку та вивчила стратегічні інтереси політики США в ПСА, дослідниками створено не було. Більшість праць носить узагальнюючий характер, подаючи зовнішню політику Сполучених Штатів в країнах ПСА загалом.

Під час підготовки статті проаналізовано праці американських та азійських учених. Серед американських авторів, об'єктом зацікавлення яких була дана проблема, варто відзначити Карла Д. Джексона, директора Програми досліджень Азії, професора досліджень ПСА в університеті Джона Хопкінса [20]. Джон Дж. Брендон, директор Азіатського фонду за програмою регіонального співробітництва у Вашингтоні, округ Колумбія, акцентує увагу на бажанні США створити так званий «стратегічний стрижень», стосовно політики з Королівством Камбоджа [16]. Привертає увагу дослідження Роберта Керрі, члена сенату США. Автор послідовно розкрив тематику партнерства США та Південно-Східної Азії [18].

Окрім цього, значний внесок у дослідження з реалізації зовнішньополітичної стратегії США щодо країн ПСА зробили Чарльз Х. Стівенсон [13], Джошуа Курланцік [17].

Серед азійських дослідників важливий вклад у розкриття реалізацій зовнішньополітичних стратегій США щодо ПСА зробили тайванські науковці Тоні Тай-Тін Лю та Хун Мін-Те [15]. Важливою особливістю згаданих робіт є те, що у них в основному акцентується увага на аналізові щодо вирішення зміни політики США в Південно-Східній Азії.

Метою статті є аналіз ситуації з реалізації зовнішньополітичної стратегії США щодо країн ПСА та визначення перспектив в подальшому дослідженні цієї проблеми.

Найактивніші дискусії з проблеми порядку і глобальної стратегії США (після закінчення холодної війни) проходили під час правління демократичної адміністрації Клінтона. На початок XXI ст. одним з підсумків ідейно-політичних дискусій і примітним фактом в діяльності американського співтовариства стало зближення позицій фахівців з міжнародних питань, які представляють консервативний та ліберальний напрями американської політичної думки. Це знайшло своє відображення в схожості оцінок результатів холодної війни (перемога США і Заходу), ролі Сполучених Штатів в постбіполярному світі, прагненні виробити наддержавну стратегію, яка могла б забезпечити довготривале лідерство США в світі та надійний захист і стабільне безпечне міжнародне оточення.

Враховуючи, що Сполучені Штати зайнялися конструюванням нового світового порядку в найбільш сприятливих для них умовах і приступили до здійснення відповідної глобальної стратегії, важливо проаналізувати ідейно-політичні дискусії, що проходили в 1990-ті роки, та розглянути ті концепції світового порядку і зовнішньої політики США, які були запропоновані провідними американськими зовнішньополітичними центрами і експертами, і які багато в чому впливали на розробку офіційної зовнішньополітичної стратегії (доктрина Клінтона). При цьому слід враховувати, що ідеологічний чинник (ідейна історична спадщина) не втратила своєї значущості після закінчення холодної війни і, як і раніше, залишається настільки ж важливою при плануванні міжнародної діяльності США, як і практичні інтереси держави [3, с. 164].

В американській політичній науці ставиться питання про те, що глобалізаційні процеси, які збільшують небезпеку глобального безладу, а також наростання настрою антиамериканізму ставлять під загрозу стійкість позиції США як єдиної наддержави. Все ще зберігається перевага в сфері торгівлі і фінансів, проте, перевага політичної і військової потужності США вже не є настільки приголомшливою, значно ослабла здатність нав'язувати свою волю таким союзникам як Європа і Японія, стало набагато складніше застосовувати силові стратегії для вирішення своїх завдань. Акцентується увага на тому, що традиційні зовнішньополітичні стратегії, які спираються лише на військову силу і економічну потужність, в нових умовах не здатні повною мірою реалізувати інтереси світового гегемона.

Перед американськими ученими і політиками постає завдання розробки нових стратегій управління і контролю глобальним простором, які дозволили б їм зберегти статус великої держави, і, одночасно, зекономити ресурси. Так, проблема розробки нового світового порядку і нових зовнішньополітичних стратегій, найбільш ефективних в умовах глобального світового простору, стає центральною в американській політичній науці.

На думку американських політологів, світове лідерство США в рамках колективного регулювання світових процесів спільно з іншими провідними державами надасть можливість укріпити свої позиції в глобалізованому світі. Відповідно до даної стратегії починають активно розроблятися нові підходи для зміцнення позицій США, лідерство яких має бути прийняте світовою спільнотою як узаконене: «Якщо Сполучені Штати бажають зберегти у себе вдома устрій життя і свободу, яким вони настільки прихильні, їм необхідно забезпечити легітимність свого панування за межами Америки» [18].

Політика адміністрації Б. Обама в Азійсько-Тихоокеанському регіоні суттєво відрізняється від політики попередньої адміністрації Дж. У. Буша. Її характеризує по-перше, пріоритетність регіону в американській зовнішній політиці, по-друге, прагнення адміністрації Обама повернути регіональне лідерство США в АТР, по-третє, підтримувати стабільність і баланс сил в регіоні та долучитися до регіональних інтеграційних процесів. Таке зрушення пояснюється не лише різними підходами демократичної і республіканської адміністрацій до пріоритетів зовнішньої політики США, а передусім глобальними зрушеннями в розстановці сил на міжнародній арені – переміщенням до АТР рушійного центру світової економіки; зростанням у зв'язку з цим політичного впливу регіональних держав, передусім Китаю; посиленням нестабільності через конкуренцію між регіональними центрами сили, виникненням нових нетрадиційних загроз в сфері безпеки [2].

Адміністрація Обама прийшла в Білий дім, коли втрата США глобального і регіонального лідерства в АТР стала очевидною. В цей час Р. Хаас, президент американської Ради із зовнішніх справ, характеризував міжнародні відносини в термінах «без полярності», а З. Бржезінський, інший провідний теоретик зовнішньої політики США, виступив з ініціативою створення «великої двійки» («02») між США і Китаєм. Прийшовши в офіс, адміністрація Обама зробила наголос на статусі США як Тихоокеанської держави і розпочала політику активного дипломатичного залучення в АТР, паралельно реалізуючи завдання «відповідального» завершення війн в Іраку та Афганістані. Сприятливим тлом для цього стало народження президента Обама на Гавайях і чотири роки дитинства, проведені в Індонезії. «Як перший тихоокеанський президент Америки, я обіцяю вам, що ця тихоокеанська нація буде зміцнювати і підтримувати наше лідерство у цій життєво важливій частині світу», – заявив президент Обама під час свого першого візиту до Токіо в листопаді 2009 р. [20].

Тривалий час США були домінуючою силою в Південно-Східній Азії. В регіоні було очевидним обидва аспекти американської влади – лідерство і гегемонія. Гегемонія означала не просто нав'язування США своєї зверхності регіональним державам, але і їх готовність приймати її через численні довготермінові переваги економічного і безпекового характеру, які вони отримували у зв'язку з цим. Після завершення холодної війни виявилось прагнення регіональних центрів сили до більш рівноправних відносин з США, їх небажання приймати американське домінування. На рубежі ХХ–ХХІ ст. стала також очевидною ерозія американського лідерства в регіоні. Вона була викликана невдоволенням регіональних держав нав'язуванням США неоліберальної економічної моделі, демократії як системи управління, власного розуміння глобалізації; політикою США під час Азійської фінансово-економічної кризи 1997–1998 рр.; антиісламською риторикою в ході антитерористичних заходів адміністрації Дж. У. Буша, війнами в Афганістані й Іраку; недостатньою увагою адміністрації Дж. У. Буша до розвитку політичних відносин з регіоном [14].

Підґрунтям втрати глобального і регіонального лідерства США стало послаблення економічної й ідеологічної складових американської влади. Із завершення холодної війни США перестали бути лідером у стримуванні комунізму. Зміни в системі економічних відносин в умовах глобалізації призвели до перенесення виробництва в авангардні країни, що розвиваються і перетворення їх

на рушійну силу світової економіки (якщо в 1953 р. США виробляли близько 45% світового виробництва, в 2009 р. – лише 20%). Глобальна фінансово-економічна криза, що розпочалася в США в 2008 р., завдала значного удару привабливості американської моделі розвитку, поставила питання про реформування і створення нових міжнародних інституцій, запровадження нової світової резервної валюти.

Паралельно зростає регіональний вплив Китаю. Вже Азійська криза призвела до суттєвого покращення іміджу КНР через відмову Пекіну девальвувати юань, що могло спричинити поглиблення кризи. Після вступу Китаю до ВТО в грудні 2001 р. він став провідною силою посткризового відновлення регіональних економік. У 1997 р. утворився перший регіональний форум в складі лише азійських країн «АСЕАН+3» (АСЕАН, Китай, Японія, РК), який перетворився на форум не лише фінансового, як спочатку передбачалося, але також політичного, торгівельно-інвестиційного, виробничого, соціально-культурного співробітництва країн Східної Азії. Організація Азійсько-Тихоокеанського економічного співробітництва (АТЕС), яка за адміністрації Б. Клінтона була провідною силою економічної інтеграції регіону в 1990-ті рр., втратила свою центральну роль в цьому процесі. США виявилися виключеними як з «АСЕАН+3», так і Східноазійського саміту, створеного в грудні 2005 р. [4].

В основу зовнішньої політики США за адміністрації Б. Обама покладено концепцію «розумної влади», що ґрунтується на поєднанні принципів і прагматизму, відмові від жорсткої ідеології, використанні повного набору дипломатичних, економічних, військових, політичних, юридичних і культурних заходів здійснення політики, пріоритетним серед яких є дипломатія. В умовах обмеженості ресурсів США визначено потребу вибору пріоритетів зовнішньої політики. Ці положення були розвинуті у багатьох виступах Держсекретаря Х. Клінтон, яка підкреслювала, що майбутнє політики визначатиметься в Азії, а не в Афганістані чи Іраку, і США мають бути в центрі цих подій [14]. Відтак, визначено пріоритетні напрямки політики США в АТР: посилення двосторонніх союзів в сфері безпеки; поглиблення відносин з провідними країнами, що розвиваються, включаючи Китай; залучення до регіональних багатосторонніх інституцій; поширення торгівлі й інвестицій; розвиток широкої військової присутності; захист демократії і прав людини.

Варто зазначити, що США також бажають створити так званий «стратегічний стрижень» стосовно політики з Королівством Камбоджа. Така стратегія передбачала по суті динамічне скорочення присутності США на Близькому Сході, натомість, повинна була приділятися більша увага Південно-Східній Азії. Така стратегічна політика зіткнулась з безліччю проблем в соціальній сфері країни. Не зважаючи на це та деякі інші перешкоди, уряд Б. Обама прагнув зблизитись з регіоном ПСА. Їхньому зближенню перешкоджало те, що США були єдиною великою країною, яка не має угоди про вільну торгівлю з АСЕАН. У світлі економічних труднощів США, країни ПСА були стурбовані тим, що Вашингтон не в змозі підтримувати свою офіційну прихильність до регіону. Держсекретарем Клінтон зазначено, що Азія має вирішальне значення для майбутнього Америки і займається життєво важливими питаннями для майбутнього Азії. Південно-Східна Азія є важливим елементом стратегічного обчислення Сполучених Штатів, і Америка повинна займатися цією країною і вкладати більше конструктивних зусиль в цю важливу частину світу [16].

Таким чином, ці відносини вкотре доводять, що країни ПСА та США мають взаємний стратегічний інтерес. Тим не менш, Сполучені Штати прихильно знехтували своїми потребами і потенціал їх зростав протягом майже двох десятиліть. З економічною кризою в АСЕАН в кінці 1990-х років відновлення дипломатичних відносин США – В'єтнам, і недавньої міжнаціональної ворожнечі в Індонезії сприяли тому, що регіон і його країни-члени повернулися на міжнародний горизонт. Південно-Східна Азія стала п'ятим, за величиною, партнером США. Сполучені Штати підтримують регіональну безпеку, зберігаючи надійну військову присутність і життєздатність регіонального навчання та підтримку структур. Отож, такий виток дій допоможе запобігти як внутрішньо-регіональним конфліктам, так і пануванню зовнішніх сил [18].

Що ж до відносин США з Індонезією, то допомога розвивати економічні та політичні реформи в Індонезії в даний час в «муках соціальної, політичної та економічної нестабільності» матиме важливі наслідки як в регіоні, так і в світі. Індонезія є четвертою у світі найбільш населеною країною і опорою АСЕАН та має найбільшу в світі мусульманську громаду. Але ще й, звичайно, є також основним експортером нафти та єдиним азійським членом Організації країн-експортерів нафти [19].

Отже, аналіз стратегічної політики Сполучених Штатів в Південно-Східній Азії показав, що вона виступає похідною від американської глобальної стратегії, спрямованої на створення, підтримку й збільшення могутності за рахунок володіння найбільш сприятливим просторовим положенням, яке досягається за допомогою воєнних і невоєнних засобів.

Водночас досліджено, що попри опозицію Вашингтона під впливом азійської фінансово-економічної кризи кінця 1990-х років відбулося формування двох паралельних процесів регіональної інтеграції – за участі та без участі США.

В сучасних міжнародних відносинах регіон Південно-Східної Азії грає зростаючу роль у геополітичному та економічному значенні. Відомо, що даний регіон, загальною площею 4 млн. км² і населенням в 593 млн. чол., в сукупності приносить до 3,120 трлн. \$ світового ВВП, є 5-м після США, ЄС, Японії і КНР світовим фінансовим центром. Також ПСА є одним з найбільш динамічно розвиваючих регіонів світу, завдяки сконцентрованим в ньому економікам НІС (Таїланд, Сінгапур, Індонезія, Малайзія, Філіппіни) [11, с. 84].

Зараз досить складно оцінювати протистояння чи співробітництво між США і АСЕАН, тому відносини між двома гравцями є суперечливими. Хоча на даний момент, при обліку ряду факторів, потенціал США дає більше перспектив для міжнародного лідерства.

Отож, країни Південно-Східного регіону – це, насамперед, чудові ринкові партнери, і що немало важливо, це сировинна база, якою США користується, створюючи в деякій мірі обмін ресурсами. Не можна засуджувати США, адже вони дійсно дають підтримку тим, хто цього потребує. Проте, часто це все виглядає не так шляхетно та прекрасно.

Література

1. Арешидзе Л. Г. Международные отношения в Восточной Азии. Угрозы и надежды / Л. Г. Арешидзе. – М.: Междунар. отношения, 2007. – 296 с.
2. Баранова Н. С. Північно-Східна Азія у доктринальних засадах тихоокеанської політики США (кінець 1990-х – 2000-і роки) / Н. С. Баранова. – Київ: Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Інститут міжнародних відносин. – 2003. – Вип. 43 (ч. II). – С. 29-31.

3. Васильев Л. Е. АСЕАН в начале XXI века. Актуальные проблемы и перспективы / Л. Е. Васильев. – М.: ИД «ФОРУМ», 2010. – 368 с.
4. Гончарук А. З. Забезпечення стабільності в АТР: запорука розвитку чи чинник стагнації? / А. З. Гончарук // Стратегічна панорама. – 2000. – № 3-4. – С. 43.
5. Городня Н. Д. Еволюція політики США в Південно-Східній Азії в постбіполярний період / Н. Д. Городня // Проблеми міжнародних відносин. – 2011. – Вип. 2. – С. 89-105.
6. Городня Н. Д. Країни Східної Азії в першому десятилітті XXI ст.: регіональні інтеграційні ракурси та глобальні пріоритети / Н. Д. Городня // Дослідження світової політики. – 2010. – Вип. 50. – С. 198-227.
7. Городня Н. Д. Східна Азія у зовнішній політиці США (1989–2013 рр.): монографія / Н. Д. Городня. – К.: «Прінт-Сервіс», 2014. – 528 с.
8. Лексютина Я. В. Политика США в Юго-Восточной Азии при Б. Обаме: укрепление союзнических отношений и формирование новых партнерств / Я. В. Лексютина // Исторические, философские, политические и юридические науки, культурология и искусствоведение. Вопросы теории и практики. – Тамбов: Изд-во «Грамота», 2012. – № 7 (21). – Ч. 2. – С. 108-112.
9. Каспрук В. Америка повертається в Південно-Східну Азію / В. Каспрук // Український тиждень. – 2011. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tyzhden.ua/World/36177>.
10. Урляпов В. Ф. «Новое пришествие» США в Юго-Восточную Азию / В. Ф. Урляпов // Юго-Восточная Азия: актуальные проблемы развития. – 2011. – № 17. – С. 19-31.
11. Шаклеина Т. А. Современные американские концепции мирового лидерства / Т. А. Шаклеина. – М.: ИСКРАН, 2000. – 162 с.
12. Beeson M. The United States and East Asia: The decline of long-distance leadership? / M. Beeson // The Asia-Pacific Journal: Japan Focus, 2009. [Electronic resource]. – URL: <http://www.japanfocus.org/-Mark-Beeson/3240>.
13. Charles H. Stevenson. U.S. Foreign Policy in Southeast Asia: Implications for Current Regional Issues / H. Charles Stevenson // Contemporary Southeast Asia Vol. 14, No. 2. September, 1992. [Electronic resource]. – URL: <http://www.jstor.org/action/showPublisher?publisherCode=iseas>.
14. Clinton H. America's Pacific Century / H. Clinton // Foreign Policy. October, 2011. [Electronic resource]. – URL: <http://iipdigital.usembassy.gov/st/english/article/2011/10/20111011161233su0.8861287.html#axzzl dsvxWPCD>.
15. Hung Ming-Te & Tony Tai-Ting Liu. U.S. Foreign Policy in Southeast Asia under the Obama Administration: Explaining U.S. Return to Asia and Its Strategic Implications / Hung Ming-Te & Tony Tai-Ting Liu // USAK YEARBOOK Vol. 5. – 2012. [Electronic resource]. – URL: http://www.academia.edu/4690617/U.S. Foreign Policy in Southeast Asia_under_the_Obama_Administration_Explaining_U.S. Return to Asia and Its Strategic Implications.
16. John J. Brandon. A Strategic Pivot in U.S.-Southeast Asia Relations in 2012 / J. John Brandon. // IN THE NEWS. January, 4. – 2012. [Electronic resource]. – URL: <http://asiafoundation.org/in-asia/2012/01/04/a-strategic-pivot-in-u-s-southeast-asia-relations-in-2012>.
17. Joshua Kurlantzick. U.S. Strategic Signals in Southeast Asia / Joshua Kurlantzick // Council on foreign relations. July 10, 2012. [Electronic resource]. – URL: <http://www.cfr.org/world/us-strategic-signals-southeast-asia/p28685>.
18. J. Robert Kerrey. The United States and Southeast Asia / J. Robert Kerrey // Council on Foreign Relations Press. No. 34 July 2001. [Electronic resource]. – URL: <http://www.cfr.org/asia-and-pacific/united-states-southeast-asia/p3979>.
19. J. Robert Kerrey, Robert A. Manning. The United States and Southeast Asia. A Policy Agenda for the New Administration / J. Robert Kerrey, Robert A. Manning // Council on foreign relations. July 2001. [Electronic resource]. – URL: <http://www.cfr.org/asia-and-pacific/united-states-southeast-asia/p3979>.
20. USAPC Washington Report with Prof. Karl D. Jackson. – 2010. [Electronic resource]. – URL: <https://www.eastwestcenter.org/fileadmin/resources/washington/jackson0710.pdf>.
21. Why Southeast Asian Studies at SAIS? [Electronic resource]. – URL: <https://www.sais-jhu.edu/content/southeast-asia-studies#overview>.

Надійшла до редколегії 11.09.2016

Inna Podbereznykh, Ph.D. in History, Associate Professor, Petro Mohyla Black Sea State University Nikolaev, Ukraine.

REALIZATION OF FOREIGN-POLICY STRATEGY OF THE UNITED STATES OF AMERICA IN COUNTRIES OF SOUTH-EAST ASIA

Abstract. *The article attempts to analyze and consider implementation of foreign policy strategy of America on the Association of Southeast Asian Nations; highlights the geopolitical relations of the USA and ASEAN. Also examines the main trends of political and economic relations and international security in that region. In the article the expression policy, diplomacy, the second administration of President Barack Obama's ASEAN countries. Showing realities relations of Southeast Asia and the United States identified the prospects for further cooperation. The interaction processes of regional and global interstate agreement cooperation are studied. It's proved a significant role of the USA in the relations and regional security of Southeast Asian countries. The analysis highlighted a number of issues which remain as the subject of forecasting and researching of experts in history and international relations. It's scientific reasoned that the hedging strategy of the United States are relative. For the states of Southeast Asia the US role was crucial and only on these countries depend whether they can't or not bring to life their strategies. Strategies are a significant pragmatic alternative way to include a number of activities aimed to preventing and contrasting the destabilizing power. If Washington wants to support them, it will help to focus on the most effective diplomatic and economic aspects in the expansion of its influence on these regions.*

Key words: ASEAN, APR, foreign policy strategy, national interests, regional influence, USA.

УДК 3273\327 (477)

Олена Пархомчук,
доктор політичних наук, професор,
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка
Марія Кононенко,
аспірантка,
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка

ВПЛИВ ЕНЕРГЕТИЧНОГО ФАКТОРУ НА КИТАЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКІ ВІДНОСИНИ В РЕГІОНІ ПЕРСЬКОЇ ЗАТОКИ

Анотація. *Стаття присвячена важливій науковій проблемі – визначенню впливу енергетичного фактору на динаміку китайсько-американських відносин в регіоні Перської затоки. Перська затока грає найважливішу роль в системі глобальної енергетичної безпеки. В постбіполярний період політична роль Китаю в регіоні Перської затоки відчутно активізується. Намаганням США одноосібно контролювати безпеку Затоки Китай протиставляє налагодження зв'язків з країнами регіону, що визначається комплексом його геополітичних та гео економічних інтересів. Політика КНР в регіоні Перської затоки являє собою, з одного боку, важливу частину її глобальної стратегії, близькосхідного напрямку її зовнішньої політики, з іншого – окремий напрям політики, що має специфічні характеристики, мотиваційні фактори та практичні засоби реалізації.*

З'ясовано пріоритети зовнішньої політики Пекіну в відносинах з зовнірешіональними акторами в контексті суперництва за вплив в регіоні. Доведено, що КНР, на відміну від США, не визначає головні напрями геополітичних процесів в регіоні Перської затоки. Політика США в Перській затоці виступає в якості головного зовнішнього фактору формування і реалізації політики Китаю, а його енергетична безпека багато в чому буде